

Planeta jako kořist

Během první poloviny prosince proběhla v Paříži ve stínu teroristických útoků Klimatická konference známá jako COP 21. Její výsledky francouzský premiér popsal coby „vítězství pro planetu“, nicméně věční potíže, jako jsme my, zůstávají přinejlepším skeptičtí.

Dohoda s cílem omezit globální změny klimatu a ničení ekosystémů byla sice odsouhlasena, nic ale nenapovídá tomu, že by to mělo vést k podstatné změně. Podobně jako kampaně velkých environmentálních neziskovek i COP 21 vytváří pouze pocit, že se „něco dělá“ a že je situace pod kontrolou. Věřit tomu by nicméně bylo nebezpečně naivní.

Že vesele běžíme vstříc ekologické katastrofě, není žádná novinka. Není snad třeba opakovat všechno, co je dobře známé - zamoření a ničení mořských ekosystémů, odlesňování, rychlé vymírání živočišných i rostlinných druhů, masivní požáry atd. Překvapivé na tom všem ale je, že to prakticky nikoho nezajímá. Máme tendenci držet se představy o jakémsi „trvale udržitelném růstu“, kde je v rovnováze kapitalistická ekonomika a zachování klimatu a přírody. Nic není vzdálenější realitě - naše civilizace je závislá na kobyličím způsobu bezhlavé těžby a spotřeby, i když je nám coby útěcha nabízen bezpočet „eco-friendly“ produktů nebo možností, jak přispět na ochranu přírody. Snaha jednotlivce o změnu prostřednictvím spotřebitelské volby je nicméně podobná snaze člověka, který hasí hořící byt stříkací pistolkou. Sice dělá alespoň něco, ale jen oddaluje nevyhnutelné.

Velké environmentální neziskovky nabízejí v podstatě totéž řešení jako výrobci bio a „zelených“ produktů, tj. možnost nákupu dobrého pocitu z boje za životní prostředí. Smutným faktem je, že bez ohledu na petice, vyvěšené transparenty a líbivé manifestace bude většina destrukce přírodních zdrojů pokračovat vesele dál. Tento aktivismus se totiž zakládá na předpokladu, že kapitalistické korporace a prominentní politiky ovlivňuje to, co si o nich lidé myslí. Přetvářka a sliby jsou jim však vlastní, a tak jsme například mohli být svědky toho, že nejvýznamnějšími sponzory COP 21 byly právě největší znečišťovatelé. Jejich hlavní motivací je zisk. Jediná hrozba, kterou aktivita neziskovek pro hlavní pachatele ničení planety představuje, je možnost bojkotu produktů. Vzhledem k obrovským částkám, které korporace pumpují do své „image“ a „public relations“, to ale není

hrozba, která by je vážně vyděsila. Nemluvě o tom, že těžařským společnostem je image lhostejná úplně. Když už je nutné svoji činnost obhájit, přijdou s pochybným argumentem vytváření nutných pracovních míst.

Problém je v základu technokratické civilizace, v logice, která opravňuje člověka prakticky k čemukoli ve jménu zisku, a také v tom, že destrukce není zpravidla okamžitě viditelná - v rámci globalizace kapitalismu se přesouvá na periferii, jako je Afrika nebo Indonésie (kterou momentálně zmitá ekologická katastrofa zapříčiněná průmyslem palmového oleje). V patách problémům ekologickým jde nestabilita, války o zdroje, nucená migrace... Stejně jako v případě rasismu, bezdomovectví, dluhových pastí, policejní represe atd. se jedná o situace, které jsou stále pro velkou část společnosti prakticky neviditelné.

Můžeme se vézt pohodlně na sebeuspokojující domněnce obyvatel relativně bohatého Západu, že problémy změn klimatu a globální nespravedlnosti se nás netýkají. Je to však příliš krátkozraké. Ekonomičtí a političtí lídři tak jen s naším tichým souhlasem podřezávají větve pod zadky nás všech. Měli bychom však už konečně prohlédnout tu hru, v níž korporace bezohledně hrají své „monopoly“ a planeta i lidé jsou jim jen prostředkem ke kořistění. Měli bychom se naštvat, začít se organizovat, vzdorovat a pracovat na skutečných řešeních. Představa, že to za nás někdo udělá, je krajně naivní.

V tuto chvíli se jako jediná možnost zpomalení a následného zastavení ničení životního prostředí jeví **nahrazení kapitalismu racionálním společenským systémem**, který by nahradil logiku „zisku nade vše“ jinými hodnotami a přijal by zastavení ekologické destrukce jako nutný předpoklad k přežití. **Začněme lokální aktivitou a budováním hnutí, které by bylo schopné účinné přímé akce a navržení alternativ k současnému politicko-ekonomickému systému.** Začít se dá kdekoli!

Musíme se uvědomit, že budoucí generace a ty, kteří již nyní čelí ekologickým katastrofám na světové periferii, nebude zajímat, jak usilovně jsme třídili odpad, kolik jsme dali na záchranu deštných pralesů, kolikrát jsme se sprchovali studenou vodou či jeli do práce na kole. Bude je zajímat, jestli mohou žít na skutečně živoucí planetě nezahlcené odpadem a útlakem plynoucím z pitomé honby za ziskem a mocí.